

I N S I
G H T I
N T O L
I G H T

The influence of luminance on
visual functioning in glaucoma

Ronald A.J.M. Bierings

DANKWOORD

Het prijken van alleen mijn naam op de voorkant van dit proefschrift is een aanzienlijke overschatting van 'mijn' prestatie. Ik prijs mijzelf gelukkig met een warme kring mensen die gevraagd en ongevraagd enthousiasmeren, inspireren en ondersteunen. Ik draag dit proefschrift op aan elk van jullie.

De ogen openen en het licht zien.

Nomdo Jansonius. Vanaf het moment dat we elkaar tegenkwamen bij de koffieautomaat voelde ik dat ik onder jouw vleugels zou kunnen groeien. Ik bewonder je veelzijdig- en zorgvuldigheid, je passie en ambitie, en boven alles je eerlijkheid en integriteit. Bedankt voor de balans tussen sturing en vrijheid waarin ik me de afgelopen jaren heb mogen ontwikkelen.

Frans Cornelissen. Geen bericht, goed bericht. Dank voor je positie op de achtergrond.

Marije, Marleen, Casper en Tom. Door jullie scherpe blik en inzet is de breedte en kwaliteit van ons onderzoek in sterke mate vergroot. Ik hoop dat jullie net zoveel hebben geleerd van jullie wetenschappelijke stage als ik van jullie. Bedankt voor jullie werk, enthousiasme en groei.

Eric van Sonderen. Dank voor je ontvullende kijk op Hoofdstuk 2 en kritische blik op de wetenschap. **Marijke Gordijn.** Dank voor je introductie in de Chronobiologie en efficiënte feedback op Hoofdstuk 7.

Teus van Laar, Ulrich Schiefer and Ionica Smeets. I am deeply honoured to have such diversity in my assessment committee. Thank you very much for your time to read and evaluate my thesis.

In het oog springen.

Collega's van het Laboratorium voor Experimentele Oogheelkunde. Gezellig gepruttel op de achtergrond, de geur van verse koffie, ritmisch getik, een zachte zucht, "Zou je even kunnen meekijken?". Jullie waren de schakeltjes waardoor de machine soepeler liep. Dank voor jullie hulp, gezelligheid en waardevolle adviezen. Ik berust mij in de gedachte dat ons glaucoom-avontuur verder wordt voortgezet.

Fenna, Stella en Ella. Bedankt dat jullie de afdeling Oogheelkunde vanaf het begin als een warm nest hebben laten voelen. **Kim.** Dank voor je energieke en persoonlijke brug van onderzoek naar kliniek. **Luuk, Ruben en Wim.** Dank voor de logistieke hulp en vele korte momenten van ontspanning. **Polikliniek Oogheelkunde.** Ondanks dat ik jullie niet frequent zag, voelde de afstand tussen de polikliniek en het LEO nooit ver. Ik wil jullie hartelijk danken voor de vele korte gesprekken en mooie vragen.

Harold, Marcia, en alle andere betrokkenen vanuit het **Weekend van de Wetenschap**. Bedankt voor jullie vertrouwen in ons onderzoeksvoorstel. De wisselwerking tussen wetenschap, publiek en de bijkomende interactie met de media was een bewogen avontuur. **Norbert**. Dank voor je expertise en inzet ten aanzien van de Zicht op Licht app. **Joost en Marjolein**. Dank voor het communicatieve fundament vanuit het UMCG. **Anne**. Dank dat we het lichtlab van Visio zo flexibel konden gebruiken. **Paul**. Dank voor je inzet om het Technasium onderzoeksproject voor havo- en vwo-scholieren tot een succes te maken.

Collega onderzoekers binnen de Oogheelkunde buiten Groningen. Het was mij een waar genoegen jullie door de DOPS-meetings, NOG jaarcongressen en Dam tot Damloop beter te hebben leren kennen. **Stanley, Maartje en Lianne**. De organisatie van een Oogheelkundige congres met als thema "An Eye for Music" ging van een leien dakje. **Onderzoekers uit Nijmegen**. Dank dat ik tijdens ARVO in Seattle als Groninger kon aansluiten bij jullie hechte Nijmeegse posse.

Beminnen als het licht van de ogen.

Jochem. Als een ambachtsman heb je me gekneet naar mijn eigen ontwikkeling. De invloed van jouw training is bepalend geweest voor hetgeen dat ik heb gepresteerd. Je onbevangen en onbevreesde blik op de wereld houdt mijn ogen open en blijft me inspireren. Dank dat je als paranimf mijn rug recht houdt. **Karin**. Het is fantastisch hoe goed jullie bij elkaar passen. Dankjewel voor alle koffies, ontbijtjes en het gevoel dat jullie deur altijd open staat.

Lieve **Lotte**. Bedankt voor je liefde en vertrouwen aan het begin van mijn promotie. Verhuizen voor jou naar Groningen was de enige juiste keuze. **Familie Beumer**. Bedankt voor jullie interesse en enthousiasme.

Bart. Jouw onvoorwaardelijke steun, onwrikbare levenswijsheid en altijd luisterende oor heeft het verschil gemaakt. Samen sterk tegen de wereld. Bedankt voor het dempen van het slechte en het vieren van het goede. Bedankt voor je oog in het zeil. Ik ben vereerd dat je als paranimf aan mijn zijde staat.

Lieve **Wieke**. Ik bewonder je betrokkenheid voor de mensen om je heen en de passie voor hetgeen dat je doet en wilt bereiken. Dankjewel dat je aan het einde van mijn promotie zo dichtbij was om mijn gedachten te sturen. Dankjewel dat je nog steeds dichtbij bent.

Het hoogste lied zingen.

Piet van Campenhout. Jij staat aan het fundament van een oneindige hoeveelheid plezier. Met een engelengeduld leerde je me de fijne kneepjes van de ventielen. Waanzinnig bedankt voor je kunde als docent en je warme persoon.

Verschillende muziekgezelschappen, waaronder **Concordia** uit Berkel-Enschot, de **Budding Sound Big Band**, **Harmonie Orkest Oisterwijk**, **Dekoor Close Harmony**, de **Groningen Student Big Band & Stageband Jazz Orchestra**, hebben mij in de loop van de tijd muzikaal gevormd. De parel in Groningen is **Gruno's Postharmonie**. Onze maandagavonden waren een baken van rust en plezier. Ik ben ontzettend trots op de kwaliteit, warmte, diversiteit en levendige energie binnen de vereniging. Door jullie interesse op muzikaal, professioneel en persoonlijk vlak voelde Groningen voor mij als thuis. Dank ook aan mijn **mede-bestuursleden**. Fantastisch hoe elke bestuurlijke uitdaging met succes getackeld kon worden. Een speciale knuffel voor **Jannie**, **Nanda** en natuurlijk grote broer **Frank**, die klaarstonden toen het nodig was.

Peggy, Sirach en Wouter. Onze optredens met het Peggy Bouwer Kwartet waren cruciale ontspanning tijdens dynamische periodes. Dank voor de vriendschap, het plezier, de ruimte en energie die jullie me gaven en geven.

Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.

Lieve **pap en mam**. Verhuizen binnen Nederland heb ik niet van een vreemde. Fijn om te merken dat jullie het vertrouwen hebben gekweekt dat alles wel op zijn plek valt. Dank dat jullie nooit hebben geklaagd over de afstand tussen Tilburg en Groningen. Dank dat jullie zo betrokken zijn in alles wat ik doe. Dank dat jullie er altijd zullen zijn, ongeacht mijn keuzes.

Lieve **Esmeralda en Babette**. Ook al wonen jullie 5000 keer dichterbij elkaar dan jullie bij mij wonen, jullie zijn nooit ver weg. Bedankt dat jullie me gevormd hebben naar wie ik ben en luisterden als ik een oor nodig had. Lieve **Mark en Gijs**. Bedankt dat jullie voor mijn zussen zorgen, ik had me geen betere schoonfamilie kunnen wensen.

Lieve **Jo en Henk**. Als ik aan jullie denk voel ik jullie trots. Wat heb ik een geluk met zulke warme peetouders. Lieve Jo, ook al ben je niet fysiek meer hier, je lach voelt altijd dichtbij.

Lieve **Thijs**. Hoe ver onze werelden van elkaar liggen, des te hechter is onze band. Het is prachtig hoe onvoorwaardelijk onze vriendschap is en zal blijven. Bedankt dat je bent wie je bent.

Lieve **Martine en Lisa**. Onze jaren op de Cambridgelaan brachten ons bij elkaar als familie. Dankjewel voor alle koffies, zelfgebakken koekjes, weekendjes weg en fijne, open en mooie gesprekken.

Het op de zenuwen hebben.

Na een promotieperiode bij de Oogheelkunde was het 'even inkomen' als dokter in de Neurologie. Mijn grote dank gaat naar alle **collega's van het Reinier de Graaf**, in het speciaal de directe collega's die zorgden dat ik in het begin niet in zeven ruggen tegelijk prikte. Dank voor jullie adequate opvang en directe tips waardoor ik snel kon

groeien. **Neurologen**. Dank voor het delen van jullie passie voor het vakgebied en de laagdrempelige begeleiding tijdens mijn eerste stappen als dokter.

'T is mooi west.

Het is onmogelijk alle mooie en warme mensen om mij heen bij naam te noemen. Zo heb ik bijvoorbeeld **Henk** niet genoemd, die me telkens laat zien hoe je kunt leven in het nu. **Vincent** die met zijn donkere timbre heerlijk stoeit met het bestaan. **Tim** die met zijn passie zichzelf vooruit duwt. **Marije en Pim** die mijn hand vasthielden tijdens Technische Natuurkunde. **Charly, Eric en Ralph** die het leven in Nederland verruilden voor Indonesië, Ghana en Amerika. **Norman** die me in de Himalaya liet zien dat je versnelt door te vertragen. **Richard, Dagmar, Reinald en Marlou**, mijn fijne en gastvrije burens op het Typografengasthuis. **Marie Thérèse en Marsel**, mijn creatieve buurtjes in Den Haag. **Irma en Wouter** die altijd een Haags bedje voor me hebben. **Sandra** die me tot grote hoogte bracht. **Judith** waarmee elk gesprek interessant is en **Geert** die met zijn creatieve geest meer enthousiasme heeft dan heel Groningen bij elkaar. Dank voor alle ervaringen, inzichten en oprechtheid. Ik prijs mijzelf nogmaals gelukkig. Jullie betekenen de wereld voor me.

Lief **Groningen**. Je bent goed voor me geweest. Tot ziens.